

Centrul pentru Monitorizarea
Transparenței și Responsabilității
Fiscal-Bugetare

GHIDUL TĂU DESPRE ACHIZIȚIILE PUBLICE DIN ROMÂNIA

 autor: **Elena Calistru** Funky Citizens

 elena@funky.org

Proiect derulat de:

<https://funky.org/toate-analizele-cmtrfb/>

Achiziții publice în România

Achizițiile publice se referă la procesul prin care autoritățile publice, cum ar fi agențiile guvernamentale sau autoritățile locale, achiziționează bunuri, servicii sau lucrări de la companii. Acestea reprezintă o parte semnificativă a cheltuielilor publice și joacă un rol major în asigurarea unei bune guvernante.

Sistemul actual de achiziții publice din România a fost stabilit în 2016 cu adoptarea a patru legi cheie:

- Legea 98/2016 privind achizițiile publice
- Legea 99/2016 privind achizițiile sectoriale
- Legea 100/2016 privind concesiunile de lucrări și servicii
- Legea 101/2016 privind căile de atac și contestații

Aceste legi au aliniat regulile de achiziții publice din România la directivele UE și la cele mai bune practici globale. Obiectivele au fost creșterea eficienței, transparenței, integrității și flexibilității.

Elemente-cheie din 2016:

- Tranziția la achizițiile publice 100% electronice. Începând cu 2018, toate procedurile trebuie efectuate prin mijloace electronice.
- Comunicare crescută între autoritățile contractante și sectorul privat prin intermediul consultărilor de piață.
- Mai multă flexibilitate în aplicarea criteriilor de atribuire pentru a obține cel mai bun raport calitate-preț.
- Prevederi speciale pentru cercetare și dezvoltare, servicii sociale, achiziții ecologice și parteneriate de inovație.
- Noi remedii pentru nemulțumiri și dispute, inclusiv termene mai scurte de rezoluție.

Proiect derulat de:

Sistemul instituțional de achiziții publice

Sistemul de achiziții publice din România implică diferite instituții cu roluri desemnate:

- Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) - Reglementează și monitorizează sistemul de achiziții publice. Emite legislație secundară și îndrumări.
- Agenția pentru Agenda Digitală a României (AADR) - Gestionează platformele online utilizate pentru achiziții electronice.
- Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor (CNSC) - Se ocupă de dispute legate de procedurile de atribuire.
- Instanțele judecătorești - Judecă plângerile și apelurile împotriva deciziilor CNSC.

Părțile cheie implicate sunt:

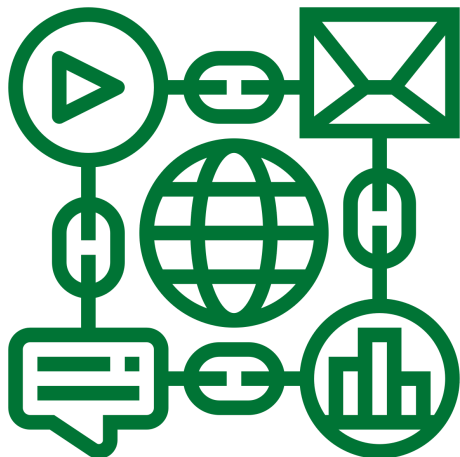
- Autoritățile Contractante - Entități publice care achiziționează bunuri, servicii sau lucrări. Acestea trebuie să respecte regulile de achiziții. Exemplele includ ministerele guvernamentale, autoritățile locale, spitalele, universitățile etc.
- Operatori Economici - Companii private care participă la achiziții prin prezentarea ofertelor/proiectelor. Acestea oferă bunuri, servicii sau lucrări dacă li se atribuie un contract public.

Proiect derulat de:

Procesul de achiziții publice

Procesul de achiziții publice din România constă în patru etape principale:

1. Planificarea

- Autoritatea contractantă este obligată să elaboreze programul anual de achiziții publice. Acest lucru permite o planificare și monitorizare corespunzătoare a achizițiilor.
- Pe baza evaluărilor de nevoi, programul descrie contractele preconizate pentru anul următor.

2. Inițiere

- Procesul începe când autoritatea contractantă publică un anunț care anunță achiziția viitoare.

- Autoritatea contractantă alege procedura de atribuire corespunzătoare în funcție de factori precum valoarea contractului, complexitatea, locația etc.

3. Implementarea

- Autoritățile contractante pot utiliza diferite proceduri de atribuire:
 - Licitare deschisă - Toți operatorii economici interesați prezintă oferte.
 - Licitare restrânsă - Numai candidații calificați pot prezenta oferte.
 - Negociere competitivă - Autoritatea contractantă negociază cu ofertanții pentru a îmbunătăți ofertele.
 - Dialog competitiv - Dialog cu ofertanții pentru a dezvolta soluții adecvate.
 - Parteneriat de inovație - Dezvoltare și achiziție comună de produse/servicii inovatoare.
 - Procedura negociată fără publicare prealabilă - Negociere directă în cazuri excepționale.
 - Concurs de soluții - Pentru achiziționarea unui plan/design pentru infrastructură, IT etc.
 - Procedură simplificată - Pentru contracte de valoare mai mică pentru a reduce sarcinile administrative.
 - Procedură specifică pentru servicii sociale - Pentru a satisface cerințele particulare.

4. Finalizarea procedurii

- Procedura de atribuire se încheie fie prin încheierea contractului cu ofertantul câștigător, fie prin anularea procedurii dacă este necesar.

Proiect derulat de:

- O perioadă de așteptare de 10 zile permite orice contestații înainte de finalizarea contractului.
- 5. Execuția contractului / acordului-cadru**
- Autoritatea contractantă monitorizează implementarea contractului de către operatorul economic.
 - Modificările contractuale sunt permise numai în cazuri limitate menționate în documentele de achiziție.
 - Subcontractarea este permisă, dar este reglementată pentru a asigura o concurență corectă.
- 6. Finalizarea contractului**
- La finalizare, autoritatea contractantă emite documente privind îndeplinirea obligațiilor contractuale.
 - Pentru contractele încheiate, autoritățile emit documente care menționează motivele și justificările.

Obligații de transparență

- Programul anual al achizițiilor publice (PAAP) - Un plan detaliat despre ce și când intenționează să cumpere instituția.
- Strategia anuală de achiziție publică (SAAP) - Elaborată pentru procesele de achiziție mari, cu detalii despre modul de pregătire și indicatori.

Proiect derulat de:

Resurse

- Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) – www.anap.gov.ro
- Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP) – www.e-licitatie.ro
- Legislația achizițiilor publice – <http://www.anap.gov.ro/web/legislatie/>
- Ghid pentru Autoritatea Contractantă – <http://www.anap.gov.ro/web/autoritate-contractanta/>
- despre open contracting: <https://funky.org/wp-content/uploads/2021/11/Open-Contracting-Notiuni-Generale-Funky-Citizens.pdf>
- ghid pentru transparența achizițiilor publice: <https://funky.org/wp-content/uploads/2020/12/Ghid-in-transparenta-achizitiilor-publice-Funky-Citizens.pdf>

Septembrie, 2023

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

Proiect derulat de:

<https://funky.org/toate-analizele-cmtrfb/>